

Zonneland, Dassenberg (Steenbergen)

De eigenaren/beheerders van het toekomstige zonnepark op de Dassenberg gebied melden ons, dat er bij het klepelen van de bermen enkele bodemvallen verloren zijn gegaan. Het betreft vallen in de oeverzone van de Ligne, waarin we voornamelijk spits- en andere muizen en aaskevers vingen. De vallen zijn herplaatst.

Op 3 september zijn alle bodemvallen op het terrein voor de laatste keer geleegd en verwijderd. De enige

keversoort die hier algemeen voorkomt is de stinkende kortschild (*Ocypus olens*) (afbeelding)

Het onderzochte deel van het toekomstige *zonneland*, wordt begrensd door twee sloten, die beide in de Ligne uitmonden en straks in de nieuwe situatie zullen terugkomen. In en langs de sloten is weinig leven te bespeuren. De kleine watersalamander komt er voor, evenals de grote schaatsenrijder (*Aquarius paludum*).

Wildernissen (Putte-Berendrecht)

Op 6 en 21 september zijn de bodemvallen op het open zand van de Wildernissen gecontroleerd. De zeldzame kiezelsprinkhaan (*Sphingonotus caeruleus*) is hier nog steeds aanwezig.

Het Halsters Laag

Op 7 september tellen we vlinders en hommels langs een vaste route bij de Boerenputten in het Halsters Laag. Het resultaat is mager: 7 soorten dagvlinders en 3 soorten hommels.

Waterwingebied Halsteren

Op 19 september monitoren we de aquatische macrofauna van het Rover-, Bokken- en Linieven in het EVIDES-waterwingebied Halsteren.

Nieuw voor dit gebied zijn **moerassprinkhanen** (*Stethophyma grossum*) (afbeelding). Het zijn forse, groengele sprinkhanen van vochtige en moerassige graslanden. De achterpoot is opvallend gekleurd: de onderzijde van de dij is felrood, de basis van de scheen is geel en zwart geringd.

Nieuw is ook de ontdekking van twee soorten planten: kruipende moerasweegbree en drijvende waterweegbree. Uiteraard hebben we direct Petra daarvan in kennis

gesteld. Waarschijnlijk zijn die planten meegekomen met plantgoed bij het herinrichten van twee van de drie poelen.

Ook de groothandsigaar (*Sigara falleni*), een duikerwants, is nieuw voor dit gebied.

Maandverslag insectenwerkgroep KNNV Roosendaal september 2025

Behalve stekelbaarsjes, muggen- en libellenlarven, enzovoorts, treffen we in de drie 'vennen' 18 soorten water- en oppervlaktewantsen aan, waaronder veenzwemmertjes (*Cymatia bondsdorffii*) en moslopertjes (*Microvelia reticulata*) (afbeeldingen) en 17 soorten waterkevers. In rap tempo komt de watercrassula er terug. We zien dat Europese Hoornaars (*Vespa cabro*) graag op de bloesem van de crassula foerageert (afbeelding).

Stadskern Bergen op Zoom

Op 23 september hebben we overleg met de stadsecoloog van Bergen op Zoom. Deze zomer heeft in het stadscentrum een nulmeting van vogels, vlinders en hommels plaatsgevonden. De resultaten daarvan zijn door de gemeente in een fraai rapport vastgelegd. Het beperkte aantal vlinders en kleine zangvogels in de stad wijst op een gebrek aan bloem- en struikrijke vegetatie. Door in de nabije toekomst meer groen toe te voegen, vooral struiken en bloeiende planten, zal de biodiversiteit in de binnenstad flink worden versterkt en zal er ruimte ontstaan voor een veel breder scala aan soorten.

Kortenhoeff (Huijbergen)

In het natuurgebied Kortenhoeff zijn we door middel van bodemvallen op zoek gegaan naar de glanzende veldglimmer (*Amara makollski*). De onlangs als nieuwe soort beschreven loopkever lijkt een voorkeur te hebben voor lichte berkenbossen. Vandaar onze speurtocht tussen de berkenbomen in dit gebied.

Steertse Heide (Essen)

Op verzoek van het Grenspark tellen we dit jaar juffers en libellen op de Steertse Heide.

Ook onderzoeken we daar de aquatische macrofauna van de Putwei en van een bomkater. Inmiddels zijn nagenoeg alle vangsten op naam gebracht. Leuke waarnemingen zijn die van het veenzwemmertje (*Cymatia bondsdorffii*) en van de venduikerwants (*Corixa dentipes*) (afbeelding). Een tweede bezoek aan deze vennen levert weinig op: alles in de wijde omgeving is deze zomer uit- en opgedroogd.

Parasitaire wespjes uit Sint-Maartensdijk

Op 10 januari dit jaar verzorgden we in Sint-Maartensdijk een excursie voor de Natuurvereniging

Tholen. De opzet was de deelnemers insecten te laten zien, die onder de schors van platanen overwinteren.

Behalve veel kevers en wantsen troffen we daar ook een cluster minuscule parasitaire wespjes aan (afbeelding). Vermoedelijk zijn dit insecten die parasiteren op eitjes van schildwantsen. Zekerheid over onze determinatie hebben we nog niet, maar op verzoek van een wespenspecialist worden ze nu onderzocht.

Lievensberg

De oevers van de vijver in het landgoed Lievensberg vormen deze zomer een oase te midden van een verdroogde en verdorde omgeving. Volop staat daar het harig wilgenroosje (*Epilobium hirsutum*) in bloei. Dat is voor ons een aanleiding om een na te gaan welke wantsen op die plant leven. Met

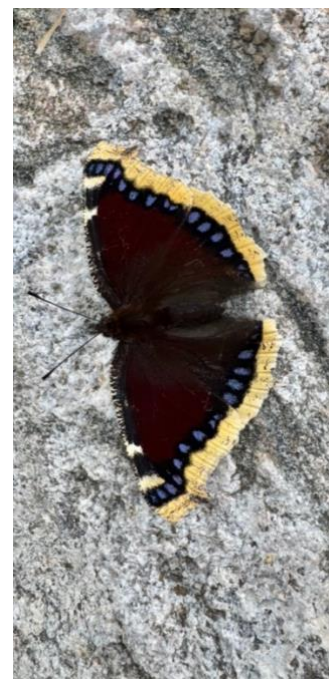

behulp van een sleepnet blijken er drie soorten bochelwantsen op voor te komen: de zwervende bochelwants (*Dicyphus erans*), de vingerhoedskruid-bochelwants (*Dicyphus pallicornis*) en de exoot *Dicyphus bolivari* (afbeelding), een westmediterrane soort, die zoöfytofaag op harig wilgenroosje leeft.

Scandinavië

Vanwege vakanties even geen nieuws over de Roosendaalse telgebieden. Toch wil ik wat leuks over Scandinavië vertellen. De eerste vlinder die we in Denemarken zien is de kleine vos. Het lijkt er op dat deze soort zich tegenwoordig in het noorden toch beter thuis voelt dan bij ons. Ook de rouwmantel doet het er beter (foto). We zien die zelfs enkele keren. Door de vele bossen is het er echter niet heel rijk aan vlinders. Andere leuke soorten zijn heivlinder en argusvlinder. Wat betreft de libellen springen de venglazenmaker en de zwarte heidelibel (foto) er uit. De blauwe knoop is een geliefde nectarplant van de weidehommel (foto).

Literatuursignalen

Bij de Landelijke Insectenwerkgroep van de KNNV is ons rapport ***Vijf jaar kevers en wantsen op en restperceeltje langs de autosnelweg A4/A58*** verschenen.

We hebben dit gebied ruim vijf jaar lang wekelijks bezocht, vanaf 2019 tot en met medio 2024. Met behulp van sleepnet, klopscherm en bodemvallen hebben we een goed beeld gekregen van de wantsen en kevers die je op een schijnbaar oninteressant terreintje kunt tegenkomen.

Op 8 juli 2019 zijn we er van start gegaan. Onze aandacht ging primair uit naar wantsen, loopkevers en lieveheersbeestjes.

In totaal zijn er 65 soorten loopkevers, 9 soorten lieveheersbeestjes en 83 soorten wantsen geregistreerd. Een aantal daarvan wordt weinig waargenomen in ons land.

Fraai is de invloed van de klimaatwijzigingen terug te vinden in de verzamelde gegevens: we zien soorten uit zuidelijker streken die voorheen in Nederland onbekend waren. We zien ook hoe de samenstelling van de soorten op het terrein verandert, doordat het terrein droger wordt en de begroeiing er meer gesloten is. Ook vinden we er twee wantsen, waarvan men een aantal jaren geleden dacht, dat ze in ons land uitgestorven waren: grote borstelige graafwants (*Microporus nigrita*) en streephalsgraswants (*Acetropis gimmerthalii*).

We veronderstellen dat de nabijheid van een drukke verkeersweg nadelig is voor de omvang van de entomofauna op het terrein, maar daarvoor ontbreken hier harde gegevens.

We hebben ook gekeken of maaiwerkzaamheden een aanwijsbaar effect hebben op aantallen en soorten insecten. Het terrein werd eenmaal per jaar gemaaid, meestal in het najaar en zonder meetbare invloed op insectenrijkdom van het terrein. Een keer werd de begroeiing reeds in de laatste week van augustus gemaaid, het effect daarvan is duidelijk zichtbaar. Het lijkt alsof het negatieve effect van te vroeg maaien op een geïsoleerd liggend perceel ook voor de biodiversiteit in de daarop volgende jaren van invloed is.

Vanaf mei/juli 2024 is het aangrenzende parkeerterrein vergroot, ten gevolge waarvan het onderzoeksgebied voor een groot deel onder de bestrating is verdwenen. Op 14 september 2024 is daarom het onderzoek gestaakt. Het terrein is nadien niet meer door ons bezocht.

Zie voor het rapport: <https://liw.knnv.nl/wp-content/uploads/sites/56/2025/09/Vijf-jaar-monitoring-kevers-en-wantsen.pdf>

***Veelpoot*, 36^e jrg. nr. 4, september 2025**

In de jongste *Veelpoot*, het orgaan van de Landelijke Insectenwerkgroep (LIW) van de KNNV is het resultaat te vinden van ons vijf-jarig onderzoek naar de rood-zwarte sikkelvants (*Prostemma guttula*) op het stukje nieuwe natuur langs de Boswachtersdreef op Visdonk.

Zie: <https://liw.knnv.nl/nieuws/>

Maandverslag insectenwerkgroep KNNV Roosendaal september 2025

Dijkhuis, J.E., J.E. Herder, T.F. Kroon & A. Stip, 2025. *Veldgids ecologisch slootbeheer*. FLORON, RAVON & De Vlinderstichting

In tegenstelling tot traditioneel slootshonen wordt bij ecologisch slootbeheer rekening gehouden met flora en fauna in en langs de sloot. Hoe de nieuwe werkwijze vorm krijgt, lees je in deze publicatie. De gids geeft praktische tips voor goed ecologisch slootbeheer, waarbij rekening wordt gehouden met planten én dieren. Deze veldgids is bedoeld voor iedereen die zich bezighoudt met slootbeheer, van professionals tot betrokken vrijwilligers.

Kijk op Exoten, 13e jrg. (3), nummer 50

Het aantal niet-inheemse, thans in Nederland gevestigde mierensoorten neemt de laatste decennia flink toe. Niet altijd is even duidelijk langs welke weg ze ons land bereiken. Het overgrote deel is met geïmporteerd plantmateriaal meegekomen, maar ook de caravan is een succesvol transportmiddel.

Van schorpioenmieren weten we, dat ze graag per caravan reizen en zich hier succesvol kunnen vestigen. Andere mierensoorten waarvan ons bekend is dat graag met het vakantieverkeer meeliften, zijn de wegmier, de zwarte zaadmier, de boomdeuklip en de Argentijnse mier.

Schorpioenmieren en de Argentijnse mier zijn vervelende invasieve exoten die overlast veroorzaken.

Maar ook vlinders liften, gewild of ongewild, mee met vakantieverkeer, zoals de apollovlinder, de Spaanse pijpbloemvlinder en de kardinaalsmantel.

Een ander insect waaraan in deze editie aandacht wordt besteed is de veelbesproken Aziatische hoornaar. Vanwege de hoge reproductiegraad en de moeilijkheid om alle nesten op te sporen, lukt het niet de groei van de populatie Aziatische hoornaars te beperken. Op grond van verschillende modelstudies is er ook geen aannemelijke aanpak bekend om dat wel te bereiken. Met andere woorden, hoe spijtig ook, de Aziatische hoornaar is een *fact of life* en zeker in de noordelijke helft van ons land zullen de aantallen nog fors toenemen. In het wilde weg gaan bestrijden, met vallen bijvoorbeeld, is volgens bestaande studies contraproductief: het houdt de groei niet tegen en richt wel een slachting aan onder andere insecten. Het bestrijden van nesten met pesticiden is helemaal een gevaar voor onze andere insecten.

Eén pluspuntje: limonadewespen zijn een dankbare prooi voor de Aziaat.

Nulmeting biodiversiteit binnenstad Bergen op Zoom

De gemeente Bergen op Zoom wil de binnenstad een groene impuls gaan geven. Om dit beter te verantwoorden voor en nadat dit heeft plaats gevonden is deze zomer een nulmeting van de biodiversiteit van de binnenstad uitgevoerd. Daarbij richtte men zich op vogels, hommels en dagvlinders.

Nulmeting biodiversiteit binnenstad Bergen op Zoom.

Maandverslag insectenwerkgroep KNNV Roosendaal september 2025

